

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3614/2019
15.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Бранка Станића, др Драгише Б. Слијепчевића и Татјане Матковић Стефановић, у парници тужиоца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Соња Поповић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1205/19 од 30.05.2019. године, у седници одржаној 15.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1205/19 од 30.05.2019. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1205/19 од 30.05.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 3733/18 од 14.11.2018. године, тако што се **УСВАЈАЈУ** тужбени захтеви тужилаца и обавезује тужени Град Нови Сад да тужиоцу првог реда АА исплати 543.016,81 динар и тужиоцу другог реда ББ износ од 533.738,00 динара, обојици са законском затезном каматом почев од 07.06.2018. године до исплате, као и да тужиоцима солидарно исплати трошкове парничног поступка у износу од 764.750,68 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 3733/18 од 14.11.2018. године, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени Град Нови Сад да тужиоцу првог реда АА исплати 543.016,81 динар и тужиоцу другог реда ББ износ од 533.738,00 динара обојици са законском затезном каматом од 07.06.2018. године као и да тужиоцима солидарно исплати трошкове парничног поступка са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате у року од 15 дана од

дана пријема правноснажне пресуде. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1205/19 од 30.05.2019. године, одбијена је жалба и потврђена првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужиоци су изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Тужени је поднео одговор на ревизију, захтевајући накнаду трошкова састава истог.

Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној на основу члана 404. ЗПП због потребе уједначавања судске праксе.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парцела .../... уписана је у листу непокретности бр. ... КО ... као њива 2, друге класе површине 23а 73квм по врсти грађевинско земљиште као приватна својина, између осталих, тужилаца АА у 1170/25102 дела и ББ у 1150/25120 дела. Према Плану генералне регулације насељеног места Ветерник ("Службени лист Града Новог Сада" 27/15 и 14/17) наведена парцела налази се у зони новог породичног становања и намењена је за јавну и саобраћајну површину (регулација улице Три багрема и Драгослава Срејовића) на њој није предвиђена изградња објеката, а чини део постојећих у улица Три багрема и Драгослава Срејовића у насељу Ветерник. Локалитет је опремљен уличним инсталацијама водова и канализације, електроенергетским и гасним инсталацијама, те мрежом електронских комуникација, док је саобраћајна површина изграђена од асфалтног застора. Градска управа за саобраћај и путеве за ову парцелу није издала грађевинску дозволу. Према планској документацији она је целом својом површином ушла у састав напред наведених улица док је у природи у састав улице ушло 69,7% њене површине. Остатак парцеле који није приведен намени је ограђен и функционално се користи са суседним парцелама на који начин ограда представља регулациону линију. Наведену парцелу у оној површини која је приведена намени неометано користи неограничени број лица за јавни саобраћај. Тржишна вредност парцеле број .../... КО ... према извештају пореске управе по м² износи 7.043,69 динара (59,62 евра/м²). Укупна вредност парцеле износи 16.714.676,37 динара/квм (141.501,99 евра/квм). Тржишна вредност дела парцеле који је приведен намени износи укупно 11.650.263,26 динара, од чега би сразмерно сувласничком уделу тужиоцу првог реда припало 543.016,18 динара, а тужиоцу другог реда 533.738,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев закључујући да тужиоци нису доказали да је пут преко наведене парцеле изграђен пошто су они постали њени власници, односно да је фактичка експропријација извршена у време када су они били власници спорне парцеле, а тиме своју активну легитимацију. Наведена парцела прешла је у састав улица, али по оцени нижестепених судова из изведених доказа и приложених исправа не произлази да су тужиоци у тренутку фактичког депоседирања и претварања парцеле у јавну површину били власници одузетог земљишта и на тај начин онемогућени да га користе у складу са власничким правима.

Основано се у ревизији указује да је одлука нижестепених судова донета уз погрешну примену материјалног права.

Тужиоци су, између осталих лица, уписани као сувласници на кат. парцели преко које прелази улица према Плану генералне регулације насељеног места Ветерник усвојеног 2015. године. Управо та чињеница, која није оспорена у поступку пред нижестепеним судовима даје тужиоцима активну легитимацију у овом поступку. С обзиром да тужиоци који су уписани са правом сусвојине на парцели која је предмет спора нису у могућности да је употребљавају јер је она приведена намени – изграђен је пут, односно измењен карактер наведеног земљишта, које је фактички претворено у јавно добро о ком стара и треба да се стара јединица локалне самоуправе. С обзиром да је то земљиште фактички приведено намени, Град Нови Сад сноси одговорност према тужиоцима иако земљиште претходно није одузето јер оно ни на који начин више не може бити враћено у државину тужилаца (фактичка експропријација). Тужиоци због тога имају право на накнаду у новцу за фактички експроприсано земљиште сразмерно висини свог сувласничког удела према тржишној цени таквог земљишта на основу члана 42. у вези члана 72. став 2. Закона о експропријацији у висини која је утврђена на основу извештаја пореске управе.

У конкретном случају ради се о улици односно јавној саобраћајној површини која је по својој природи добро у општој употреби и о коме се стара локална самоуправа. Иако наведено земљиште није формално одузето тужиоцима тужени сноси одговорност за обештећење власника јер је земљиште својим планским актима и фактичким радњама на терену привео одговарајућој намени улице у насељеном месту. Ово произлази из члана 2. став 1. тач. 1. и 12. Закона о јавним путевима према којима јавни пут јесте пут који испуњава прописане критеријуме за категоризацију од стране надлежних органа док се под улицом подразумева јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља. Изградња, одржавање, управљање и коришћење улица је у надлежности туженог (члан 20. тачка 12. Закона о локалној самоуправи). Фактичка експропријација настаје када се на земљишту граде објекти од јавног и општег интереса (улице, путеви и инфраструктурни и други објекти па иако не постоји одлука надлежног органа о одузимању земљишта – решење о експропријацији, до фактичке експропријације долази услед пропуста општине која дозвољава изградњу објекта од јавног интереса на земљишту које није формално експроприсано. Изградњом улице промењена је намена наведене парцеле и не ради се више о приватном добру, већ о јавном добру – о јавној саобраћајној површини коју користи неограничен број људи због чега повраћај парцеле у државину тужиоцима није могућ.

У ситуацији када је земљиште приведено намени у складу са општим актом што је овде случај, оно је по сили закона постала јавна својина јер није могућ његов повраћај у државину ранијих власника, односно корисника, којима није омогућено да остваре накнаду у управном поступку јер формалне експропријације није било, па је једина могућност њихове правне заштите кроз институт фактичке експропријације. При томе није од значаја када су ове парцеле изашле из државине тужилаца и када су почеле да се користе као јавно добро. У таквој ситуацији ранији власници земљишта не могу трпети штетне последице због тога што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о изузимању земљишта из поседа које би било основ за исплату накнаде за изузето земљиште. Осим по Закону о експропријацији, тужиоцима ово право припада и по члану 58. Устава Републике Србије и по члану 1. протокола 1 уз Европску конвенцију о људским правима.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу чл. 153, 154. и 165. став 2. ЗПП. Тужиоцима су признати трошкови на име састава тужбе од стране адвоката у износу од 9.000,00 динара, два одржана рочишта од по 10.500,00 динара, на име два вештачења износе од 29.295,00 динара и од 37.615,00 динара, такса на тужбу 38.540,00 динара, такса на пресуду 69.460,00 динара, на име састава жалбе 27.000,00 динара, таксе на жалбу 69.460,00 динара, таксе на другостепену одлуку 69.460,00 динара, за састав жалбе 27.000,00 динара, за састав ревизије 33.000,00 динара, таксе на ревизију 138.920,68 динара и таксе на ревизијску одлуку 195.000,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију јер ови трошкови нису били ни нужни ни неопходни за одлучивање о овом правном леку (чл. 154. став 1. ЗПП).

**Председник већа
судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић